

Szerkesztési Iroda:

Nagy-Becskek,
Zápolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagy-Becskek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

Nagy-Becskek, 1898

TORONTAI

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

XXVII. évfolyam, 59. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre ——— 12 .
Félévre ——— 6 .
Negyedévre ——— 3 .
Egy óra ——— 1 .
— Egyes szám ára 4 kr. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetés-
irodáknak.

Megjelenik mindennap

vasár- és ünnepnapok kivételével.

Hétfő, március 14.

A szabadság ünnepe és a közművelődés.

Nagy-Becskek, március 14.

A sajtó munkásai Petőfit fogják ünne-
pelni a szabadság születése napján, már-
cius 15-én. Petőfi a szabadság pacsirtája
volt és ezelőtt 50 évvel, a szabadság szüle-
tése napján írta meg a „Talpra
magyar“-t; ez volt szabadságunk bölcső-
dala; ennek kinyomatásával szökkent valósá-
gba a gondolat szabadsága, 50 évvel
ezelőtt.

A sajtónak kötelessége ünnepelni Pető-
fit, a ki neki Messiása, a ki megajándé-
kozta azzal a megbecsülhetetlen joggal,
hogy a mit gondol, azt megírhatja és
gondolataiért csak a törvénynek és lelki-
ismeretének tartozik számolni.

Petőfi megírta a „Talpra magyar“-t,
de most, midőn e költemény születésének
ötvenedik évfordulóját ünnepeljük, nézzünk
körül egy kissé vajjon a 17 milliónyi ma-
gyar nemzet tagjainak hányadrésze érti
meg annak lelkesítő, gyújtó szövegét. —
A sajtó, a gondolat ötven év előtt sza-
badult fel; de elmélkedjünk, a sok millió-
nyi magyar nemzetnek hány tagja nem
érti meg a magyar nyelven kinyomatott
gondolatot?

Tudjuk, hogy a magyar nemzetnek
fele nem érti a magyar szót és nem na-
gyitunk, midőn azt állítjuk, hogy a nem-
zet ezen felé nézve a Talpra magyar
és a magyar sajtó egyszerűen nem léte-
zik még 50 év után sem!

Allami és községi iskoláink 1868 óta
ugyan szép és nagy eredménnyel mun-
kálkodnak a magyar nyelv érdekében, de
ezen eredmény, fájdalom, nem tartós, nem
maradandó, mert ha a gyermek még oly
jól megtanulta is a magyar beszédet (a
mi nem mondható általánosságban), amint
kimarad az iskolából, kilép a magyarság

szférájából is, és nem magyarjaink környe-
zetében lassanként elfelejti a magyar szót
s ezzel a magyar szellem is elhal benne,
mert nem ápolja azt többé senki, nem
törődik vele senki; életviszonyai és kör-
nyezete pedig nem nyújt alkalmat a hosszú
időn át sok fáradsággal megtanult nyelv
gyakorlására.

Kérdezzük meg csak ügyvédeinket
és bírálókat, vajjon a hozzájuk jogtanácsért
vagy igazságszolgáltatásért folyamodó felek
közül hány van olyan, ki nem magyar
születésű, s kívül mégis magyarul beszél-
hetnének? Ugyanezt kérdezhetjük orvosaink-
tól betegeikre nézve. Vagy különösen kér-
dezzük meg lelkészeinket, vajjon híveik
közül hánynak nyújthatják magyar nyel-
ven a lelki vigaszt? — Hivatalaink ma-
gyarok ugyan, de a közönség nem érti
annak a hivatalnak a nyelvét, mely az ő
szolgálatára rendeltetett.

Ha ez így van, (pedig így van!)
akkor minek tanítót és tanítványt a magyar
nyelv tanításával és megtanulásával ki-
nevezni? Az arra fordított idő alatt hasz-
nosabb dolgokat tanulhatna meg, melyek-
nek az életben is hasznát vehetné.

Ne gondolja senki, mintha ezzel azt
akarnám mondani, hogy ne tanítsunk
magyarul. Nagyon is tanítsunk s ha lehet
az eddiginél is még nagyobb buzgalommal;
hanem aztán gondoskodjunk is arról, hogy
az iskolából kilépő ifjúság az életben is
gyakorolhassa és tovább képezhesse magát.
E gondoskodás természetesen a közélet
vezetőinek s a hatóságok elengedhetlen
kötelessége volna; de mivel viszonyaink
még nem olyanok, hogy mindent a hiva-
talos világtól várhassunk, a társadalomnak
kötelessége sorompóba lépni s anyagi és
erkölcsi támogatással oly társadalmi intéz-
ményeket létesíteni, melyek e hazafias
missziót teljesítsék.

Erre való a magyar közművelődési
egyesületek, melyeknek egyik legfőbb fel-

adata kell, hogy legyen, miszerint az isko-
lából már kilépett ifjúság s a felnőttek
számára téli magyar tanfolyamokat ren-
dezzenek s így megakadályozzák az isko-
lában tanultak elfelejtését, sőt alkalmat
adjanak a továbbképzésre; mihez nép- és
kölesönkönyvtárak föllállítására is szükség van.

Tudunkkal a „Torontalmegyei ma-
gyar közművelődési egyesület“ anyagi ere-
jéhez mérten már évek óta teljesíti e fel-
adatot, de hogy ezen és más céljait sokkal
nagyobb mértékben megvalósíthassa, ahhoz
sokkal nagyobb erkölcsi és anyagi támo-
gatásra volna szüksége, mint melylyel most
rendelkezik. Szét is küldött a városban közel
mostfebrúár hóban 300 felhívást, aláírási ívet
és alapszabályt, de ezekből eddig 6 érke-
zett az igazgatóságához összesen 6 aláírás-
sal 3 íven, két iv üresen, egy pedig . . .
nem mondjuk meg hogyan, küldetett be.
Sőt egy gazdag ember olyan nyilatkozat-
ot is tett: a ki magyarul akar tanulni,
tanuljon a maga pénzén, az enyémből
ugyan nem tanul. — Pedig hát az az
évi 2 frt nem oly összeg, melyet szívesen
ne áldozhatna minden művelt ember ily
fontos hazafias célra.

Milyen lélekemelő dolog lenne, ha
minden művelt magyar ember azzal jubi-
láján március 15-ének ötvenedik évfordu-
lóját, hogy hazafias célra évi 2 frt áldo-
zatra kötelezné magát, a közművelődési
egylet taggyűjtő ívét aláírná és március
15-ig az igazgatóságnak beküldené.

Ezzel mindenestre hozzájárulna ahhoz,
hogy midőn majd e nagy nap századik
évfordulóját ünnepeli a magyar nemzet,
ne legyen senki e nemzet tagjai között, ki
Petőfi „Talpra magyar“-ját és a magyar
sajtót meg nem értene.

Ez volna e nagy napnak legméltóbb
ünneplése. R

A „TORONTAI“ tárczája.

A nagy napon.

Dr. Kis Sándor költeménye.
Magyar nemzet! Ma ötven éve tellett,
Hogy talpra állt a hívott nemzedék.
Életre kelté egy hang, egy lehellet,
Kik a halált is már átzenvedék:
Egetverő viharok kürt-zavarában
Harsant ez új szózat: „Talpra, magyar!“
Az első bár nem így hangzott dalában,
Felhangzék tetteben, hogy: „Rajta, magyar!“

A volt rabok nagy esküt esküvének,
Esküt: tovább hogy nem lesznek rabok.
S nevök valóban a hír szent könyvének
Legeslegfényesebb lapján ragyog.
Ők a szabadságért megharcolának,
Megtöltötték a népek igazát,
És megmutatták mind egész világnak:
Hogy, kell szeretni s védni a hazát.

Kik szolgaföldben kárhozottak voltak,
Üdvben nyughattak volna az ősapák;
De fölkelének sírból a megholtak,
S együtt küzdöttek ősök-unokák.
Kik számkivetve éltek hamvadának,
Kikért annyit sirt e szegény hazá:
Hangjára új szabadság szózatának
Szellemszárnyon száguldottak haza.

Hét ellenség támadt ránk bősé hadával.

Irtóztató lón itt a zivatar.

„Tépett hajával, véres homlokával

Állt a viharban maga a magyar.“

De bár el volt mindenkitől hagyatva,

Mégsem birták vérebe fojtani;

Mert lelkesítő hősök szellemajka,

S nem volt a honban egy sehonnai.

Kigyult az ég s rajt lángoló betűkkel

Világra fénylett a magyar neve.

Hitünk erős volt, hogy nem veszhetünk el,

Ezer pokol-fajzat sem verne le.

S midőn lecsendesült a vén Európa,

S a gyávák meg se látták a magyart,

S Ezenek hadával jött a szörnyű „próba“

Csak a mi kezünkben esengett a kard.

Hogy aztán mégis porbuhult a zászló

S a hős kezében ketté tört a kard;

Siralmas ének szólt egy szörnyűbb gyászról

S rabnál rababbá tették a magyart:

Való. De félre, átkos kishitűség,

Pártoskodó bolond vak szenvedély!

Örökre többé meg nem semmisíték,

Csak megsebeszték, s a ki szenved, él!

Es élt a nemzet, bár halottnak tudták,

Kik megtörték kezét, lábát, szívét.

Bár néma sírok lőnek a nagy puszták,

S villámtól nem dördült a hegyvidék:

Lappangva-fojtva tűz égett erében,

Az őserő teremtő szent tűz,
Melynél új létre kelté érzetében
Lángolt fel a negyvennyolc esküje.

Kimondhatlan volt a mi szenvedésünk,
Hanem reményünkön nem győzhetett:
Hajt még kalászt mi eltírott vetésünk,
Szabaddá tesszük még a nemzetet.
. . . Szabaddá tettük? Még nem. Micsak lótszat,
Mit békességes türelem nyercak.
Azért ám minket álfény sem kápráztat,
Hiába hinti szugarát felénk.

Lengett azóta már büszkén a zászló,
De véres kard nem járta a hazát;
A Boldogságos, Szent István, Szent László
Esdeklésének vettük vigaszt.
Magyarországról, elrongyolt hazákról
Meg nem feledkezék ő szent szívek;
Mert örökségben a dicőbb apákról
Jobb unokák bennök bizó hívek.

Bizunk, hívő testvéreim, szilárdon;
Reményünknek valósulást az ad:
Mert „lesz még egyszer ünnep a világon“,
Dicőnek látjuk a magyar hazát.
Ha egyetértők és ha egyetérzők
S hazánkért együttműködők leszünk:
Akkor negyvennyolc kincsét visszaszerzük,
Akkor rabul többé el nem veszünk.

HIREK.

Tájékoztató.

Március 20. A csávosi közs. hitelsz. szervező bizottságának közgy.

Március 28. Városi közgyűlés.

A villamos világítással ellátott gőzfürdő reggeli 6 órától nyitva van: nők részére kedden és pénteken délután 6 óráig; ugyanezen napokon urak részére este 6-8 óráig.

— **Személyi hír.** Nikolics Feodor báró, v. b. t. t. és Tallián Béla országgyűlési képviselő ma Nagybecskerekre érkeztek a részt vettek a közigazgatási bizottság ülésén.

— **Kinevezés.** A földművelésügyi m. kir. miniszter az esztergomvármegyei járási állatorvosi hivatalhoz beosztott Mezey Béla állami állatorvost Nagy Becskerekre helyezte át és szolgáltat-tétel végett az itteni kir. állami főállatorvoshoz osztotta be.

— **Közigazgatási bizottság.** Torontálvármegye közigazgatási bizottsága ma délelőtt tartotta Rónay Jenő főispán elnökelete alatt rendezési havi ülését, melyről lapunk holnapi számában közlünk részletes tudósítást.

— **Kamarai választások.** Nagybecskereken ma folyt le az ipar és kereskedelmi kamarai tagok választása, a mennyiben megválasztották a kereskedőket. Rendezési tagok lettek: Weiss Izidor 52, Haidegger Ödön 51, Fendler Károly 41 és Probst István 44 szavazattal. Az iparosok választása délután történt.

— **Halálozás.** Sztákics Ulászló, dolovai községi tanító, március hó 12-én elhunyt. Csatládja és számos ismerősei gyászolják. Az elhunyt igen derék és a hivatása magaslátán álló tanító volt. Búcsú poraira.

— **Márciusi idusa.** Mint lapunkat értesítik, az izraelita imaházban a holnap reggeli istentisztelet kapcsán 7 órakor ünneplik meg március idusát. A magyar olvasókör ünnepélye holnap délután 6 órakor lesz a kör helyiségében.

— **Ünnepély a főgymnásiumban.** A nagybecskereki közs. főgymnásium tanuló ifjúsága mint eddig, úgy az idén is megünnepli az intézett igazgatójának Balázs József-né névnapját azennapban, annak előestéjén 1898. évi március hó 18-án délután 4 órakor a főgymnásium épületében hangversenyt rendez, melyre a t. szülőket s a nevelésintézet ügyének barátait tisztelettel meghívja a rendező g. Az ünnepélyi sorrendje a következő: 1. „Magyar népdalok“, előadja a főgymnásium ének-kara. 2. Beriot: „Fantasia“, hegedű-szó; előadja Grandjean Andor V. o. t., zongorán kíséri Stasik Tibor VIII. o. t. 3. „Magyar népdalok“, gondolkán előadja Franz Zoltán VI. o. t. 4. Vörösmarty M. „Szép Iionka“, melodráma Erney József-vel; szavalja Demkó István VII. o. t., zongorán kíséri Stasik Tibor VIII. o. t. 5. „Üdvözítő beszéd“, mondja Mixich Emil VIII. o. t. 6. Kreutzer: „Az árva“.

Szabadság, egyenlőség, testvériség!

(Március 15-e ötvenéves évfordulóján.)

Irta: Papp Andor.

A „Torontál“ eredeti tárcája.

Ezelőtt ötven évvel, akárcsak ma, egy szociális forradalom előtt állt a világ. A fuvalma a mindenért lelkesedő franciák köréből indult, s a vég, de egyuttal tetőpontjára hágott a magyar hon határain. Az öregekben még frissen él, az ifjakban megújult a szabadság-élmény; azóta félszázados utján mintha sántitana, de a látszat csak, a szabadság, egyenlőség, testvériség eszméje túl élte gyermekkorát, nemcsak üres frázist akar, de csengő értéket is.

S mikor felújítanánk az emlékezetet a szent ünnep évfordulóján, akaratlanul is előtérbe tolna a kérdés, vajjon helyes-e az eszményi fogalmat, az anyagi fogalommal kibővítve az élet küzdelmeibe vinni.

Az idők sok mindenre tanítják az embert, nem különben bizonyos nemzetek műveltségi foka is. Egy művelt intelligens emberrel elvitakozhatunk a nélkül, hogy vitánkban annál egyébr nyoma a tanulásra kívül maradjon, a művelte-lebb fél a szóvirágokon, eshetőségeken megakad, különösen akkor, ha nincs veszíteni valója.

A magyar nemzet ötven év alatt sokat tanult, sokat művelődött, lehet hogy lesznek, kik még nem elég érettnék tartják őt arra, hogy a szabadság, egyenlőség, testvériség eszméje több mint eszme legyen nála, de a kik viszont az ellenkező nézetet vallják, sem nagyon csatlakozhatnak benne.

A szóvirágok csak úgy ápolják a hazaszeretetet, ha az némileg puhára is van béléve, ha az anyaföldösi kűködést testvériesen megosztva végezzük, s így nemkülönben egyaránt jut osztályrészünk mindamájó, mit édes hazánk válogatás nélkül közös mindnyajunk osztályrészéül juttatott. Ha tehát hű, igaz, hazaszerető népet akarunk az újabb ötven s még megszám-

előadja a főgymnásium ének- és zenekara. 7. Weber K. „Csigánykar“, előadja a főgymnásium ének-kara.

— **A fősorozás.** Nagy sor az, a mit ma kezdtek meg a kaszinóban: mérték alá szedik a legényeket, aztán annak is baj, akit bent fog a király katonának, meg annak is, akire rástítik az „untauglich“ t. A fősorozásnak még ma is éppen úgy meg van a romantikája a nép körében, mint akkor volt, mikor elfogták a szegény legényt erővel, kőlével. Főbokrétázott pitykés dolmányos legények duhaj mulatsággal töltik a sorozás előtti éjet, bizonyos öntelt elbizakodottsággal énekelvén végig-hozzák a tanyák során, hogy „Maj parancsol Perencz József a császár, kinek egrecziroz, kinek szalutiroz nimuszáj, nimuszáj, ha muszáj“. Az édes szülők meg könyes szemmel, bánatos szívvel kísérik a keservesen fölnevelt kedves magzatjukat a kaszinó udvaráig, ahol kites reménytelenül várják, lesik, bent maradt-e a fiú, nem-e? A fiuk katonás tartással állanak a sorozó-bizottság elé s valójában maguk sincsenek tisztában a szándékukkal, szeretnék-e vajjon a sárgaszínűs kék nadrágot. A mundér ellen aligha volna kifogása csak egynek is, de a három eszterdő, ez már okoz némi aggodalmat a hazáért dobogó keblekben. — Nagybecskereken ma reggel kérdődött a sorozás a következő bizottság előtt: Polgári elnök dr. Kis János, a közös hadsereg részéről Matiegka s a honvédség részéről Lipmann őrnagyok. Orvosok: Radnai honvéd, Korbuly közös és dr. Nónay Pál polgári. A város részéről referensi minőségben dr. Perisics Zoltán főjegyző, a közös hadsereg részéről Krumenaker s a honvédségtől Schmidt főhadnagyok vannak jelen. A sorozás lapunk zártkörű meg tart.

— **Szegény- és segélyalap.** Törvényt hoztak ez évben arra nézve, hogy a községek a segélyalapok szervezésére és kezelésére szabályrendeletet alkossanak. Ezt a törvényt úgy látják sok helyt félreértelmesték, mert több községben a segélyalapot a szegényalappal olvasztották. A földm.-ügyi miniszter felhívja a törvényhatóságok figyelmét arra, hogy ezt a két alapot nem lehet egyesíteni, mert különböző természetűek és megdegyiknek más-más a célja. A szegényalap arra való, hogy abból azokat segélyezzük, akik tehetetlenségükkel fogva állandóan közsegélyre szorulnak. A segélyalappal ellenben a mezőgazdasági munkások segélyezendők, olyan munkások, akiket csak időleges segélyre utal anyagi helyzetük. A földművelésügyi miniszter végül felszólítja a hatóságokat, hogy a segélyalap szabályrendeletét mielőbb megalkossák és jóváhagyás végett terjesszék fel a miniszterhez.

lálhatlan ötven éven át, kik a szabadság, egyenlőség, testvériség eszméje alatt édes hazánk hű fia maradjanak, meg kell alkudnunk időnkint a helyzettel, az alakuló szociális viszonyokkal, a közös erővel, egyetértéssel azon kell innár fáradoznunk, hogy mindannyiunk az eszményiség mellett az anyagiasságból is megkapja osztályrészét.

Nem okvetlen szükséges a márciusi napok heve, mert az eszme, a gyújtó tűz, melynek örömmünnepe a mai nap, meg van már, a fénye ott ég most is minden honfi keblében személyválogatás nélkül. Erzi ur és paraszt e társadalmi átalakulás helyes voltát, s mikor mindkét részen van ki megbotlik, azért esik, mert egyik megakad az ember keletkezésén, s nem tudja összeegyeztetni magával a fogalmat, hogy az isten képre teremtett ember felett csak isten lehet a mindenható ur, a másika az eszményi fogalom mellett nagyon erősen kezdi érezni az anyagi bajokat, s csuda e, ha a gyengébbje elmarad a zászló alól, mint a gyáva katona, bár keblében ugyanaz a lelkesedés, ugyanaz a tűz él, mint a többinél.

Ha az ötvenéves évfordulónál eltűnődünk a szép márciusi napok emlékezetén, nem tehetjük ezt a nélkül, hogy eszünkbe ne jutna az ötven év folyamánya, s különösen összehasonlítást ne tennünk a ma és ötven év előtti kor között.

Mondanunk sem kell, hogy egy rabnak elég egyelőre a szabadság is, az elnyomottak az egyenlőség, az elhagyottak a testvériség, de mikor részben mindannyian e már istentől adott jogokhoz jutottunk, szinte az eszme folyamánya, miért ne mehetnénk tovább, ha az évszázadok, sőt ezredek a tanulatlan, műveletlen embert bizonyos formások közé szorították, ugyancsak a szociális rend szempontjából, bár valljuk meg sokszor erős visszaélésekkel — a minék különben a gyarló ember iránti bocsánatát is kell jelentenie ez évfordulónak — miért ne le lehetne a már műveltebb, sőt lehető művelt nemzetnek visszaötkenni a természetes jogokba, mikor nemcsak élni akarunk, de élni is engedünk.

— **Estély.** A nagybecskereki társaságot két rokonszenves tagja, Frankl Géza hadnagy és ifj. Daun Gyula urak szombaton igen sikerült estélyt rendeztek a kaszinó éttermében. Hogy közönség és rendezőség mennyire meg voltak egymással előgedve, kitűnik abból a — különösen a nagyobbjében figyelemreméltó — körülményből, hogy a jókedvű társaság csak 4 óra után kezdett a hazamenésről — gondolkozni. A pompásan sikerült mulatságon, mely hallomás szerint nemsokára ismétlődni fog, a következő hölgyek vettek részt: A szönyök: Stagschmidt Jánosné, dr. Haidegger Lajosné, Haidegger Ödöné, Daun Gyuláné, Paul Agostné, D'Elvert Lajosné, dr. Brájler Lajosné, dr. Magyar Károlyné, özv. Kollarich Mihályné. Leányok: Stagschmidt Lujza, Haidegger Sárika és Valéria, Hack Leonka, Kollarich Erzsike, Daun Malvin és Hedvig.

— **Póttartalékosok bevonulása.** A gyalog és lovasezredek és a vadászszázadok századainak létszáma a tél folyamán halálozások, tartós szabadságolások stb. következtében annyira lecsökkent, hogy az alosztályok létszámának kiegészítéséről mihamarabb gondoskodni kellett. Mint-hogy a múlt évről vissamaradt újoncok nem állnak rendelkezésre, a közös hadügyminiszter elrendelte, hogy a gyalog ezredek és a vadász századok századainak létszámát kiképzett, fegyvergyakorlatra kötelezett póttartalékosok behívása által egészítsék ki. A póttartalékosok első csoportját április 1-ére már behívják 28 napig tartó fegyvergyakorlatra. A póttartalékosok csoportokban való behívása egész a nagy hadgyakorlatok végéig fog tartani. A lovas ezredek századainak létszám hiányát tartalékosok behívása által fogják hasonló módon fedezni.

— **Márciusi ibolyák . . .** A tavaszi nap csókja paraszeli hervelő életre költött mindent. Megmozdul a rög, hogy helyet adjon a fűszálnak, mely vágyva-vágy az éltető levegő után. Félre áll az utából, nem vet gátat elé, hagyja, hogy nőjjon, mind magasra s bólintgató fejével köszönthesse a sugárt hűtő napot.

Az erdők fái fölélednek dermedt álmuktól, lombjavesztett ágait amint egymáshoz hajlítják a kóbor szellő, — szinte érzik, hogy közeleg az idő, mikor öltözik már a tavasz zöld selyem ruhába.

Sudár koronájuk, még az ég ívén tovasikló apró bárányfelhőket kémleli, azoknak a járásából akarja kiolvasni, hány nap a tél s arany hajfűrtös fejével mikor kukkant be az évszázadok legszebb, leggyönyörűbb istenasszonya: a kikelet. S hogy azok a felhők bujodni játszva vele, így

A szabadság, testvériség, egyenlőség eszméje nemcsak az üres lelkesedéshez köt, de szózatában kivezető utat mutat, s mikor a baba helyet enged annak, ki mindenekfelett élni akar, nincs megírva, hogy az, mikor már élhet, ne ragaszkodna ismét ahhoz a földhöz, mely őt az életnek adta, nevelte.

Ünnepünk, dicső, nagy, lelkesedést, őszinte emlékeztést gerjesztő napot, egy olyan évfordulónál, mely az embernél erősen delelőt jelent, de mely az idők folyamán egy kis szemernyi. Nem jelentéktelen szemernyi, mert míg ma ötven éve a lelkesedés tüze a szivekben csak a szabadság, egyenlőség, testvériség eszményi fogalmával beerte, addig ma ötven év után a szociális eszmének az a formája ragadta meg a társadalom nagy részét, mely neme ak jogot kér fennhangon, de kényeret is.

Ez itt megállhatunk megint, ott vagyunk a félszázados jubileumra, az ugynevezett kötelezőnél, olyan kötelezőnél, mely szebb ösztön megadva, mint újabb harc, esetleg áldozatok árán kiviva. A mit a társadalom önkézevel nem adhat, arra utat engedjen; nem a romboló, pusztító mobnak de tisztességes, keze kényerével élő honfinak, aki amikor szíve, lelkesedéssel éljen a haza fogalma mellé a szabadság, egyenlőség, testvériség eszméjét írja, ne kelljen eszébe jutnia, hogy csak üres frázisért lelkesedik, hanem az eszményi részek anyagivá vált keresztültitál mellett nyugodtan mondassa meg a nagy holtával is, itt élnem, halnom kell!

Ötven év, határkövedre minden igaz magyar ember megalkuvás nélkül újra felirhatja három szavas szózatát, s mikor e szózatnak minden irányban érvényét is akar szerezni, nem a társadalmi rend felforgatása szempontjából cselekszi azt, hanem teszi — stngye is mindenki — hogy ez a szép magyar haza még soká, igensoká, békeességben viruljon.

is megtévesztik, úgy is cserbe hagyják, bánatosan tekint a földre s imbol meglátja ott a sardjádó fűszálak között szüzi szerénységben oszondesen meghuzódó ibolyát.

Oh, illatos szép márciusi ibolyák! Mindmennyi tündérlány-szeretnek, melyekbe ha harmatcsöppöt csal a derengő hajnal, — sokkalta bájosabbak. Könycsepp egy tündérlány szemén. Könycsepp, mely nem arra van teremtve, hogy szomjas ajakkal földi férfit csókolja le onnét.

Oh, illatos szép márciusi ibolyák! Gyöngéd, érzelmes szivek miért szeretnek úgy titeket, miért vallanak szebbnek, mint a hivalkodó rózsát, melyet büszke mivolta tett a virágok királynőjévé. Azok az arisztokraták, ti vagytok a demokraták a virágok birodalmában. Ti felétek nyul a szende szép leányka, kinek pirulása a fakadó tavaszt jelenti. Ti bennetek látja a maga hasonmását: szerénység kis virága, óh, szép márciusi ibolya.

Nyiljatok, nyiljatok!

— Tűz. Ma délután három óra után rémes kongatás riasztotta fel a várost s a kik a Ferenc-József téren voltak, már-már azt hitték, hogy valamelyik fetelepég. Erre enged legalább következtetni az a süri füstgomoly, mely a városbáza irányából tört elő. A tűz a Juranics utcában tört ki s egy kis melléképület esett áldozatul.

— Allatgyógyászat. Torontái vármegyében a rapadós állati betegségek állása 1898. március 9-étől a következő: Veszélyesség: Módos 1 udvar, összesen 1 község 1 udvar. — Takonykór és bőrféreg: Ailunár 2 u., Aracs 20 u., Bassahid 1 u., Csávós 3 u., Fény 4 u., Fodorháza 1 u., Gaád 4 u., Gyertyámos 1 u., Irtványölg 3 u., Jankahid 2 u., Karlova 5 u., Keglevichháza 2 u., Kis Orosz 1 u., Kumán 4 u., Magyar Szent-Mihály 1 u., M.-Czernya 1 u., Melence 1 u., Mokrin 1 u., Nagy-Kikinda 4 u., Német-Elémér 1 u., Német-Párdány 4 u., Ó-Bessenye 3 u., Sándorogyház 1 u., Sz.-N. Szt.-Miklós 1 u., Szt. Hubert 1 u., Szt.-Péter 1 u., Szóka 1 u., Szerb-Elémér 5 u., Szerb-Szt. Márton 1 u., Tógyér 1 u., Török-Bece 4 udv., Török-Kanizza 1 u., Valkáry 1 u., Zichyfalva 11 u., Zombolya 3 u., összesen 35 község 101 udvar. — Rühkór: Tamásfalva 5 udvar. — Sertésvész: Aurélháza, Béga-Szent-György, Farkasd, Grabác, Jarkovác, Jázova, Josefova, Lajosfalva, Macedonia, Magyar Cernya, Nagy-Becskekerek, Nagy-Tószegh, Német-Cernya, Nagy-Torák, Ó-Szent-Iván, Pészak, Porgány, Szerb-Cernya, Torda, Torontál-Bresztovác, Török-Kanizza, Tóba, összesen 22 község.

— Meggyilkolt földbirtokos. Lugosói jelentik: Erdmann János földbirtokost tegnap reggel a városon kívül a Temes partján meggyilkolta találták. Az a gyaou merült fel, hogy éjjel az utcán rabolták ki és holtan vitték a színhelyre. A tettest nyomozzák.

Táviratok.

Országgyűlés.

(A képviselőház ülése március 14.)

Budapest, március 14. (A „Torontái“ eredeti távirata.) A képviselőház mai ülésén elfogadta báró Bánffy miniszterelnöknek április 11-ike megünnepelésére vonatkozó törvényjavaslatát, ellenben elhatározta, hogy a hódoló feliratot visszaküldi a bizottsághoz.

Legközelebbi ülés holnapután, mikor az appropriacionális vitára kerül a sor.

A diákkongresszus.

Budapest, március 14. (A „Torontái“ eredeti távirata.) Tegnap kezdődött meg az országos diákkongresszus a márciusi események megünnepelésével. Ez alkalomból Herczegh Mihály rektor, Jókai Mór és Madarász József intéztek az ifjusághoz beszédet nagy hatás mellett.

Eltűnt főhercegnő.

Budapest, március 14. (A „Torontái“ eredeti távirata.) Nizzából telegrafálják, hogy Lujza főhercegnő, Koburg Fülöp herceg felesége, négy nap óta eltűnt. Ugy

beszéli, hogy a főhercegnőt Mattasich-Keglevich huszárfőhadnagy szöktette meg, ki a napokban párbajt is vívott a férjjele.

Benkeő László halála.

Budapest, március 14. (A „Torontái“ eredeti távirata.) Az oly nagy port felvert Szalavszky-Rakovszky ügyben sokszor emlegetett Benkeő László földbirtokos az éjjel Nyitrán meghalt.

Szocialisták.

Budapest, március 14. (A „Torontái“ eredeti távirata.) A budapesti szocialista munkások tegnap tüntető körmenettel kapcsolatos négygyűlést tartottak, melyen körülbelül 30.000 ember vett részt. A tömeg a Mar-seillaise-t énekelve s a sajtószabadságot éltelve kivonult a városligetbe, hol többen szónokoltak a sajtószabadság megcsorbítása ellen. Rendzavarás nem fordult elő.

Budapest, március 14. (A „Torontái“ eredeti távirata.) Dunaföldvárott tegnap szocialista munkások a tilalom dacára négygyűlést akartak tartani, a melyre összegyűlekezett mintegy 2000 főnyi tömeg. A csendőrség feszítette az embereket, hogy távozzanak nyugodtan haza és ne szegüljenek ellent a fősztolgabirói rendeletnek. A nép hallani sem akart arról, sőt az újabb felszólításnak sem engedve, már megtámadni készült a csendőroket, kik erre szuronyrohamot intéztek a tömeg ellen. Két ember azonnal meghalt, kettő halálosan és másik kettő könnyebben megsebesült. A néptömeg erre ijedten szétoszlott.

A szerelmes timarlegény.

Budapest, március 14. (A „Torontái“ eredeti távirata.) Papp Lajos timarlegény halálosan szerelmes volt Tóti Erzsébetbe, a csinos kávéházi pénztáros leányba. A fiatal legényt elbolondította a „kaszirfájja“ kacér tekintete s egy szép napon elbő állott, hogy legyen a felesége. Természetes, hogy a leány, ki hozzá volt szokva a finom urakhoz, hallani sem akart a timár kérésről és kikosarasta. A legény megette többször is ajánlatát s mivel a leány még mindig ellenkezett, iszonyatos bosszúra határozta el magát. Tegnap magához vett egy hatalmas konyhakést s azzal egy vágásra elmettszette Tóti Erzsébet nyakát. Azután elment önként jelentkezni a rendőrségre.

A tőzsdéről.

Budapest, márc. 14. (A nagybecskereki Lloyd társulat távirata.) Buzában a kínálat és vételkedv egyaránt lanyha, az árak változatlanok. Kötetett:

Rozs tavaszra	9-06— 9-07
Buza márcz.-április	11-97—11-99
Tengeri május-junius	5-35— 5-36
Zab	6-42— 6-44

Irodalom.

— A szabadságharc története Villágosig. 1848. Ünnepe van a magyarnak. A haza újjászületésének, történelmünk legdicsebb korszakának: 1848-nak félszázados évfordulóján szegény és gazdag, szolga és ur, hatalmas és elnyomott mind-mind egybeolvad egy szent érselemben.

Az emlékezet szárnyain vissza-visszaszállunk a nagy idők nagy eseményei közé s szemünk előtt elvonulnak a hősök dicső alakjai. Már félszázadja, s mégis, mintha csak tegnap lett volna! Eseméik, törekvésük a mi ideálunk, küzdelmük a mi dicsőségünk, győzelmük a mi javunk; mert az igazság örök! Csak a szenvedés egy jobb jövő reményében volt egyedül az ő osztály-részek.

E küszdelmek, szenvedések történetét hadd ismerje minden magyar, hadd lássa, mire volt képes az erős honszeretet, mily csodákat művelt a honfui áldozatkészség! És merítsen belőle tanulságot a jövőre nézve!

E hazafias cél lebegett a „Werböczi“ könyvnyomda részvénytársaság előtt, a mikor elhatározta, hogy a nagy idők történetét áttekinthetően kimerít en és vonzó előadásban megírta a magyar olvasóközönség számára olykép, hogy az emlékmű még a legszegényebbeknek is hozzáférhető legyen.

Es ezen kitűzött célt fényesen szolgálta az előtünk fekvő diszes killátásu mű, mely 64 oldalon át érdekesen, friss közvetlenséggel ismer-teti a szabadságharc eseményeit úgy, hogy az olvasó tiszta képet nyer a nagy idők lefolyásáról. A mindvégig érdekes s öveget a legszebb képek nagy sokasága díszíti (csaknem 100 kép). Itt látjuk a szabadságharc főbb szereplőinek képmásait, a nevezetesebb csaták rajzát, több egykoru falragaszt és levelet, mindezeket a leggondosabb kivitelben.

Ezenfelül a könyv egy táblázatot tartalmaz, mely időrend szerint sorolja fel a szabadságharc eseményeit, azok keltének megjelölésével. Már magából e táblázatból megtanulhatjuk e nagy napok történetét.

A szép füzet, mely igazán méltó emléke a dicső időknek, csak 40 krajczárba kerül, hogy még a legszerényebb kunyhó lakói is megvehessék. Kapható minden könyvkereskedésben. Megrendelések a Werböczi könyvnyomda részvénytársaság címére (Budapest, IV., Várme-gy-utca 11. sz.) intézendők.

— A népámitók ellen. A nép köztmaszlagot hirtő szocialista apostolok működése ellen úgy társadalmi, mint hírlapi téren megindult az akció. Ideje is volt, mert már már lángra lobban-tották ezen gyújtogatók a házat. A szocialista ellenes mozgalomban dicséretes munkát végez az a bátorazavú igazi magyaros nyelven szerkesztett néplap, mely Nagyváradon „Magyar Népszászóló“ címen jelenik meg. A „Magyar Népszászóló“ 9 ik száma márcz. 13 án jelent meg s az egész szám tartalmára azt monghatjuk, hogy az ér-zésben hazafias, értelemben okos szót intéz a magyar néphez minden czikkében. Tartalma: Márczius 15. (vers) Szabadság és Népámitók, a magyarellenos politikussal s övetkező hazá-áruló szocialistákkal foglalkozik. „Munkás politika című rovatban: 1. Hogyan lehetne segíteni a nép baján stb. „Kronikában“ és „Mi történt a héten“ cz. rovatokban a napi események leg-érdekesebbjei. Tárca: Szóka: a bitófa alól, Tömörkénytől. Tanácsadóban a „Gazdák és munkások törvénye“ érteimes, népies magyarázatban. A „Magyar Népszászóló“ országos néplap előfi-zetési ára egész évre 1 fr 50 kr, félévre 75 kr, negyedévre 40 kr, mely Láng Józsefhez Nagy-váradra küldendő. Szerkesztőség uri utca 702 sz.

— „Délvidéki Sport-Lap.“ E cím alatt egy sport-lap indul meg Temesvárott, mely feladati az összes délvidéki sportokat. A nagy terjedelmű lap rég érzett hízagot fog betölteni, miután a gazdag sportu délvidék ilyen eddig nélkülözött. A „Délvidéki Sport-Lap“ az összes modern sportokkal fog foglalkozni. Eddig nem egy egylet tette hivatalos lappá az április elején meginduló sport újságot, mely két hetenkint huszonöt har-mincz oldalnyi tartalommal fog megjelenni. Minden egyletnek, melynek a lap hivatalos közlönye, a titkár vezetése alatt külön rovat áll rendelkezésére. Az új sportlap prospektusát ma küld-ték szét. A délvidék összes városában van a lapnak munkatársa s a mellett a temesvári lapok szerkesztői, illetőleg munkatársai is dolgozó-társai lesznek a „Délvidéki Sport-Lap“-nak. A lapot Osztie Andor, Leipnik Nándor és Neuhausz Ernő szerkesztik.

Szerkesztői üzenetek.

Lapunk barátait arra kérjük, szivesked-jenek a március 15-én rendezett ünnepélyekről nekünk tudósítást küldeni. A tudósításnak nem kell hosszúnak lenni, elég annyi is, hogy be-küldik a programot annak megemlítése mellett, hogy azt betartották és hogy sokan vagy keve-sen vettek-e részt az ünnepélyen. Megemlítendő volna az is, hogy ki fáradozott legtöbbet az ügy érdekében.

R. F. A késedelem oka az, hogy a szer-kesztő nevére küldte a cikket, ki három napig távol volt.

P. A. Kiadjuk.

Florestan. Nem közölhető.

X. y. z. Ha lehet holnap.

A „SANTAL EGGER“

kiváló gyógyerejű készítmény. Feleslegessé teszi a Copaivát és Cubebárt. Feltűnő pontosság és biztos hatásban eső, hólyag és vesebántalmaknál a külföldi gyártmányok legjobbját. A Hamamelis Injeccióval egyetemben használva a legmakacsabb folyást megszünteti. 1 üveg (40 darab) ára **1 frt 50 kr.**, a pénz előleges beküldése mellett postán bérmentve **1 frt 70 kr.**, 2 üveg **3 frt 20 kr.**, 2 üveg Injecció és 1 üveg Santal Egger bérmentve **3 frt 25 kr.** 13/a—10 9

Főraktár:

Gyógyszertár a „Nádor“-hoz

BUDAPEST, VI. Váci-körút 17.

1658. tkv. szám. 1898.

263—1.1

Arverési hirdetmény és feltételek.

A perlaszi kir. járásbíró mint tkvi hatóság az előterjesztett kérelem folytán Matuch János javára 21 frt 80 r. köteke, ennek 1894. évi augusztus 15-től járó 6% kamatai, 23 frt 23 kr. eddigi, 6 frt 85 kr. jelenlegi s a még felmerülendő költségek kielégítése végett az 1881. LX. t.-c. 144. §-a alapján s 146. §-a értelmében Gibanitz Nikola és Gibanitz Jelena idvori lakosok ellen, az ezen kir. járásbíró területén Idvor község határában fekvő és az idvori 145. sz. tkvi lapon foglalt:

1. 13 sz. ház és 600 □-öl házhelyre az 1881. t.-c. 156 §-a értelmében egészben 140 frt.

2. I. dűlőbeli 35 hrsz. 1⁰⁰⁰ hold szántónak végrehajtás alatt álló fele részére 118 frt.

3. III. dűlőbeli 35 hrsz. 1⁰⁰⁰ hold szántónak ugyanazon fele részére 125 frt.

4. hrsz. nélküli 800 □-öl szőlőre egészben 200 frt.

5. 96. hrsz. 400 □-öl kertre egészben 39 frt becsárban az árverést elrendeli s azt, valamint a megállapított feltételeket ezenel közhírré teszi.

A nyilvános árverés Idvor községében 1898. évi május hó 20-án d. e. 9 órakor fog megtartatni a következő úgy a tkvi hivatalban, mint az Idvor községben kifüggesztett s megtekinthető feltételek mellett.

1. Kikiáltási ár a becsár.

2. Ezen árverésen a fenti ingatlanok a kikiáltási áron alul is eladatni fog.

3. Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10% át készpénzben vagy óvadékképes értékpapírokban a kiküldött kezéhez letenni.

A kir. járásbíró mint tkvi hatóság Perlaszon, 1898. évi február hó 27-én.

Tóth,
kir. aljbíró.

2 1/2 éves szép

tenyészbika,

simentali faj, 270—1.1

eladó.

Cim e lap kiadóhivatalában.

A szépség

emelésére, tökéletesítésére és fenntartására legkitűnőbb, teljesen ártalmatlan vegytiszta és zsírmentes készítmény az

„Iren-Crème“

Hatása meglepő.

Pár nap alatt szüntet szepit, májfoltot, pörsenést, pattanást, bőrtkát (mitesser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ráncokat és himlőhelyeket, még koros egyéneknek is üde, bájos arczint kölcsönöz.

Dr. Mosengeil és Metzger hírneves tanárok az arcon levő ráncokat massage által tüntetik el. Erre kiválóan alkalmas az

Iren-Crème.

Ha az arcot naponként Iren-Crèmevel masszírozzuk, nemcsak a szepit, májfoltok és egyéb arctisztatlanságok tűnnek el, hanem a ráncok, himlőhelyek és egyéb rendeltenségek, melyeket öregség, gondok betegség stb. okoztak. Övszer a nap és szél befolyása ellen, nap pappal is használható

Egy tégely Iren-Crème 50 kr.

Iren-hölgypor 60 kr.

Iren szappan 40 kr.

Benkovich-féle hajregulátor, az ősz hajnak eredeti szinét adja vissza, ára 50 kr.

Kossuth-hajuszpedró, délcég, szép bajusz nevelésére, 1 doboz 20 kr.

BENKOVICH MIHÁLY,

198—10.8 Nagybeeskerek, Mellencei-ut.

Bel- és külföldi gyógyszerészi és hygienikus különlegességek, kétszerek, toailette-cikkek raktára.

3 frton felüli rendelések bérmentve küldetnek.

655. szám. 1898.

272—2.1

Legelő bérlet!

Szerb-Bóka község tulajdonát képező 400 hold legelője egy, esetleg több évre bérbe adatik.

Szerb-Bókán, 1898. évi március hó 12-én.

Zappe Péter,
h. jegyző.

Csólits Milán,
bíró.

1043/98

Árverési hirdetmény.

Alólirott község előljárása részéről ezennel közhírré tétetik, hogy Basahid község, mint erkölcsi testület tulajdonát képező „Gréda“ nevű dűllőben fekvő 400 hold elsőrendű szántó föld f. évi márczius hó 15-én d. e. 8 órakor a helyszinén 2 holdas parcellákban nyilvános árverés útján a folyó évi gazdasági évre haszonbérbe fog adatni azonnali készpénz fizetés mellett.

Basahidon, 1898. évi márczius hó 6-án.

Szavics,
jegyző.

257—3.3

Rimszky,
bíró.

Egy szobára való
butor
eladó
elköltözés miatt
a József közpórházban.

2355. urb. s.-ám. 1898.

271—3.1

Hirdetmény.

A nbecskereki kir. törvényszék mint urbéri bíróság közhírré teszi, hogy a n. kir. államkincstárnak Török-Becse község érdekeltjei ellen folytatott kisajátítási ügyében a Dugyverszki Lázár és Joanovits Dugyverszky Emilia tulajdonát képező:

a) a török-becsei 1003. sz. tkjvben, 1083 1084 hr., 1774/17, 1774/18, 1774/16, 1774/15, 1774/14, 1774/13, 1774/12, 1774/31, 1774/11, 1774/32, 1774/9, 1774/8, 1774/7, 1774/6, 1774/5, 1766, 1763 és 1761, 1756, 1757, 1759, 17 4, 1755, 1748, 1749, 1747, 1743/1, 1742 kat. r. sz. a felvett, nem különben;

b) az u. o. tkjvben 1085—1587/a hr., 1760, 1762, 1758, 1751, 1752, 1753 és 1741/1 kat. r. sz. a foglalt az összes irás 56—61, 63—69, és 71, 92 sor sz. a felsorolt ingatlanok kártalanítási ára tekintetében az egyesesség létre nem jövén; a kártalanítási eljárást megindította, ennek megkezdésére határnapul 1898 évi márczius hó 28. és a következő napjának d. e. 9 óráját Török-Becse községéhez küldte.

A tárgyalás vezetésével Kiss Sándor kir. tszéki bírót megbízta.

A távollevők és ismeretlen tartózkodásu érdekelttek részére ügygondnokul Manojlovits Miklós nbecskereki ügyvéd rendelte ki. Egyben felhívja az érdekeltteket, hogy a tárgyaláson megjelenjenek, mert elmaradásuk a határozat hozatalát nem fogja akadályozni és a külön értesítésnek elmaradása vagy a tárgyalásról elmaradás miatt igazolásuk helye nem leend.

Nagy-Becskeren, a kir. tszék mint urbéri bíróság 1898. évi február hó 26. napján

Zsiros Lajos
elnök.

Hirdetések

felvétetnek
e lap kiadóhivatalában.

SZIVATTYUKAT
házi, ipari, mezőgazdasági. építkezési és egyéb nyilvános czélokra kéz-, járgány és erőhajtásra.

TÜZFECSKENDŐKET
városi, községi, gazdasági és gyári tűzoltóságoknak.

harangokat és harangállványokat

templomok, iskolák stb. részére.

Büzmentesen működő pócegödör tisztító készülékeket, utcai öntöző-kocsikat, sárkaparókat

készít és ajánl a

BUDAPESTI SZIVATTYU- ÉS GÉPGYÁR
RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG (ezelőtt **WALSER FERENC**)

BUDAPEST, VI. KÜLSŐ VÁCI-UT 45.

126-40.6

Árjegyzékek és költségvetések ingyen és bérmentve.